Cēsu Mākslas festivāls

Cēsu Mākslas festivāls šogad atzīmē savu desmitgadi un norit no 15.jūlija līdz 20.augustam. Par programmas vienojošo vadmotīvu izvēlēta tēma “Ainava”. Jubilejas gadā apmeklētāji varēs baudīt mākslas izstādi “Laikmetīgā ainava”, noskatīties īpaši atlasītas pasaules kino filmas un pēdējā gada spilgtākās profesionālo teātru izrādes. Mūzikā pārsteigs koncerti ar jaunā talanta Georgija Osokina, lielāko Latvijas koru, slovēņu pianistes Kajas Draksleres un latviešu ģitārista Matīss Čudara piedalīšanos. Grandiozākais notikums, kā ierasts, gaidāms Cēsu pils parka estrādē – īpaši jubilejas reizei tiek gatavots slavenās Džordža Gēršvina operas “Porgijs un Besa” koncertiestudējums, kas tiks izrādīts tikai vienu reizi. Cēsu Mākslas festivāls šogad atzīmē savu desmitgadi un norit no 15.jūlija līdz 20.augustam. Par programmas vienojošo vadmotīvu izvēlēta tēma “Ainava”. Jubilejas gadā apmeklētāji varēs baudīt mākslas izstādi “Laikmetīgā ainava”, noskatīties īpaši atlasītas pasaules kino filmas un

pēdējā gada spilgtākās profesionālo teātru izrādes. Mūzikā pārsteigs koncerti ar jaunā talanta Georgija Osokina, lielāko Latvijas koru, slovēņu pianistes Kajas Draksleres un latviešu ģitārista Matīss Čudara piedalīšanos. Grandiozākais notikums, kā ierasts, gaidāms Cēsu pils parka estrādē – īpaši jubilejas reizei tiek gatavots slavenās Džordža Gēršvina operas "Porgijs un Besa" koncertiestudējums, kas tiks izrādīts tikai vienu reizi.

Festivāla programma vienmēr tiek veidota ar mērķi piedāvāt apmeklētājiem mākslas, mūzikas, kino un teātra jomu spilgtākās parādības, kas atdzīvina ierasto kultūras notikumu ainavu. Desmit gadu laikā ainava, kurā dzīvojam un radām, ir ļoti mainījusies. Šo mākslas ainavas daudzpusību tad arī iecerēts atklāt jubilejas gadā.

FESTIVĀLA PROGRAMMA APSKATĀMA ŠEIT

"Aizsākot festivālu, neticējām, ka tas tik veiksmīgi pastāvēs desmit gadus. Ne tikai pastāvēs, bet būs iekarojis stabilu un unikālu vietu vasaras kultūras pasākumu blīvajā piedāvājumā kā lielākais multidisciplinārais profesionālās mākslas festivāls ārpus Rīgas. Cēsu Mākslas festivāls iemantojis mākslinieku uzticību un ieguvis pastāvīgu apmeklētāju loku – katru gadu festivāla pasākumus apmeklē ap 15 000–20 000 cilvēku. Gadu gaitā ir izveidojies īpašais Cēsu Mākslas festivāla zīmols. Mūs atpazīst kā festivālu, kas savas programmas notikumos koncentrējas uz jauno, pārsteidzošo, neordināro un aktuālo mākslā kombinācijā ar klasiskām vērtībām, kuru aktualitāte nekad nenoveco. Esam pratuši aizstāvēt savu pirms gadiem definēto devīzi: "Eksperiments un izcilības"," aizvadīto periodu vērtē festivāla direktors Juris Žagars.

Desmitais Cēsu Mākslas festivāls tiks atklāts 15. jūlijā Alus brūzī ar izstādi "Laikmetīgā ainava". Tā balstīta vēlmē aktualizēt ainavas žanru, kas šodienas kontekstā bieži vien tiek uztverts kā nepopulāra un sevi izsmēlusi parādība. Kā banalitāte, kas pārlieku disharmonē ar mūslaiku nervu. Šī ekspozīcija tiecas apliecināt faktu, ka ainava spēj būt viena no mūsdienu mākslas spilgtākajām, emocionāli un daudznozīmīgi ietilpīgākajām parādībām – gan tradicionālā izpratnē, gan transformētā veidolā.

Izstādē ar jaunradītiem darbiem piedalīsies Latvijas mākslinieki Kristiāna Dimitere, Ieva Epnere, Kristaps Epners, Romans Korovins, Sarmīte Māliņa un Kristaps Kalns, Inga Meldere, tekstu grupa "Orbīta", Krišs Salmanis un Anna Salmane, Paula Zariņa un Sergejs Davidovs. Izstādi papildinās vācu izcelsmes ASV mākslinieka, neatkarīgā kino režisora Džeimsa Benninga (James Benning, 1942) videodarbs jeb mākoņa instalācija Farocki, kas 2014. gadā tapusi par godu viņa draugam, leģendārajam režisoram Farūnam Haroki un ļoti izteiktā veidā reflektē ainavas mainīgumu un pastāvību vienlaikus.

Atklāšanas vakara otrajā daļā koncertzālē "Cēsis" izskanēs arī pirmais festivāla koncerts – veltījums izcilajam latviešu komponistam Pēterim Vaskam jubilejā. Tajā tiks atskaņots meistara jaunākais darbs – Otrais koncerts čellam un orķestrim "Klātbūtne", kura Latvijas pirmatskaņojumā solo spēlēja pasaulslavenā Sola Gabeta. Šajā koncertā

būs iespēja novērtēt latviešu klasiskās mūzikas izpildītāju “zelta jaunatni” – čella solopartiju spēlēs strauju starptautisku karjeru veidojošais čellists Kristaps Bergs, viņu pavadīs jauno mūziķu–domubiedru orķestris “DD” ne mazāk veiksmīgā jaunā diriģenta Jāņa Liepiņa vadībā.

Mūzikas programmas turpinājumā Cēsu Sv. Jāņa baznīcā gaidāms koncerts “Koris “Latvija” un sakrālās mākslas svētki”. Tajā skanēs Aleksandra Grečaņinova (1864–1956) monumentālais lieldarbs “Ciešanu nedēļa”, kas ir ļoti rets viesis pasaules baznīcās un koncertnamos. Savukārt, respektējot šī gada festivāla tēmu “Ainava”, slovēņu pianiste Kaja Drakslere un latviešu ģitārists Matīss Čudars sadarbībā ar Latvijas Radio kora grupu un Kasparu Putniņu koncertā “Radio kora grupa, Matīss Čudars un skaņu ainavas” Cēsu Puķu tirgū ļausies organizētai improvizācijai, lai pārsteigtu klausītājus ar ko nedzirdētu.

Koncertzālē “Cēsis” izskanēs arī Latvijas atskaņotājmākslas jaunākās sensācijas – Georgija Osokina – solokoncerts, kas vienlaikus būs pianista pirmā soloalbuma prezentācija. Koncerta programmā mūziķis iekļāvis Domeniko Skarlati, Sergeja Rahmaņinova, Aleksandra Skrjabina un Friderika Šopēna skaņdarbus.

Vērienīgākais šī gada festivāla mūzikas notikums un vienlaikus dāvana uzticīgajiem skatītājiem būs amerikāņu komponista Džordža Gēršvina operas “Porgijs un Besa” koncertiestudējums, kas tapis ar ASV vēstniecības atbalstu. Unikālais brīvdabas uzvedums būs baudāms 6. augustā pulksten 21.00 Cēsu pils estrādē.

Šī iestudējuma muzikālais vadītājs būs Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents Andris Poga. Par skatuvisko un vizuālo pusi rūpēsies režisors Viesturs Kairišs, kurš par iestudējumu saka tā: “Gēršvina “Porgijs un Besa” – afroamerikāņu eps, pilns kaisles, paradoksālas mīlestības un fatālas veselā saprāta ignorēšanas. Ar melnādainās Amerikas džeziskajiem motīviem tas ievelk sevī kā kāda pārdabiska maģija un iedarbojas visā tavā ķermenī ar savu kolorīto emocionālo sprāgstvielu. Gluži neparasta mūzika latviešu mentalitātei, jo attālums starp emociju un psiholoģisko reakciju gandrīz nepastāv, mūzika tevi pievar ātri un galīgi. Visā šajā džezoperā ir kāds garīgs pozitīvisms, draivs, kas pārņem tavu uzmanību pilnībā un neatlaiž ilgi. Interesants uzdevums nodarboties ar tik netipisku materiālu. Vienaldzīgu tas neatstās nevienu.”

Saskaņā ar Džordža Gēršvina ieceri četras galvenās lomas operā jādzied melnādainiem solistiem, un, to respektējot, Cēsīs klausītājiem dziedās “Porgija un Besas” iestudējumos pasaulē atzinību guvuši solisti: Latonija Mūra (Latonia Moore) būs Besa un Džermeins Smits (Jermaine Smith) – Sportinlaifs. Savukārt Porgija lomā iejutīsies Lesters Linčs (Lester Lynch). Pārējās lomās redzēsim un dzirdēsim Latvijas dziedātājus – Sonoru Vaici, Mihailu Čuļpajevu, Margaritu Vilsoni, Ilonu Bageli, Rihardu Mačanovski, Andri Lapiņu, Emīlu Kivlenieku, Ievu Paršu un Rihardu Milleru.

Kā allaž, festivālā būs ko redzēt arī kino gardēžiem. Ainava ir neatņemama kino

sastāvdaļa, un kino pētnieka un režisora Jāņa Putniņa izveidotā programma būs mēģinājums paskatīties uz ainavu kinomākslā kā iespēju pieskarties pārlaicīgajam. 16. jūlijā koncertzāles "Cēsis" kinozālē programmu atklās režisora Aivara Freimaņa filma "Ābols upē" (1974). Programmā iekļauta arī amerikāņu režisora Toma Andersena dokumentālās filma "Losandželosa spēlē pati sevi" (Los Angeles Plays Itself, 2003), kas pārsvarā sastāv no Holivudas filmu fragmentiem un izcili demonstrēs ainavas kā zīmes izmantošanu kinomākslā. Savukārt sacelšanās pret ainavu kā zīmi, tās pacelšana transcendentālā, t.i. neinterpretējamā, statusā ir kino tradīcija, ko mūsdienās pārstāv režisors Terenss Maliks. Festivāla apmeklētājiem būs iespēja noskatīties viņa filmu "Debesu dienas" (Days of Heaven, 1978). Ar Japānas vēstniecības Latvijā atbalstu kino mīļi varēs baudīt arī režisora Kon Ičikava (Kon Ichikawa) filmu "Birmas arfa" (Burmese Harp, 1956).

Cēsu Mākslas festivāls nav iedomājams bez teātra. Šī gada teātra programma GRAND PRIX piedāvās trīs Latvijas teātru piecas izrādes, kuras atlasījusi pieredzējusī teātra kritiķe un šī gada "Spēlmaņu nakts" balvas žūrijas komisijas locekle Silvija Radzobe. Visas izrādes pieder sezonas interesantākajiem skatuves darbiem – gan režijas novatorisma, gan spilgtu aktierdarbu ziņā. Liepājas teātra "Portreti. Vilki un avis" (rež. Viesturs Meikšāns) 19. gadsimta dramaturgu Aleksandru Ostrovski interpretē kā mūsdienu rakstnieku – ironiski, izcili asprātīgi un… noslēpumaini. Nacionālā teātra "Zēns" (rež. Elmārs Seņkovs) uzvests kā psiholoģisks detektīvs ar trillera iezīmēm, kas saistīs katru, kam interesē pedagoģijas, mākslas un kritikas attiecības. Kad skatās "Zēnu", jāuzmanās, lai nesajauktu, kas realitāte, kas fantāzija – tik ļoti tās caurvij viena otru. Dailes teātra "Iespējamā tikšanās" (rež. Dmitrijs Petrenko) saistīs katru, kam tuvs slaveno aktrišu Olgas Dreģes un Lidijas Pupures talants. Mākslinieces temperamentīgi un asprātīgi izspēlē fantāziju par divu komponistu – Hendeļa un Baha – sacensību un sāncensību gan jaunrades, gan personiskās dzīves sfērā. Nacionālā teātra "Ak, tētīt…" (rež. Intars Rešetins), atspoguļojot Alheimera slimnieka traumēto apziņu, rāda apvērstu pasauli, skatītu vecā vīra acīm. Tas ir aizkustinošs un vienlaikus komisks stāsts, kur smieklīgo varoņu lomās – t.s. veselie. Galveno lomu gluži neticamā mākslinieciskā virtuozitātē spēlē Valdis Lūriņš. Vienas izrādes datums vēl tiks precizēts. Pirms izrādēm skatītājiem būs iespēja dzirdēt Silvijas Radzobes ievadlekcijas par dažādām ar teātri saistītām tēmām.

"Šajā vasarā Cēsīs tiks rādītas izrādes, kurām netrūkst skatītāju, par kurām runā, raksta, strīdas, kurās nevar tikt iekšā, tādēļ sagaidāms tas pats, kas pagājušajā vasarā – skatītāji uz Cēsīm brauks gan no Rīgas, gan citām Latvijas pilsētām," tā festivāla teātra programmu raksturo Silvija Radzobe.

Desmitais Cēsu Mākslas festivāls notiek ar patrona – SEB bankas –, vadošā telekomunikāciju operatora un festivāla ģenerālsponsora LMT, SIA "Alfor", Latvijas Republikas Kultūras ministrijas, Valsts Kultūrkapitāla fonda, ASV vēstniecības un Cēsu novada domes atbalstu.

Biļetes iespējams iegādāties "Biļešu paradīzes" kasēs un internetā

www.bilesuparadize.lv uz Cēsu Mākslas festivāla mūzikas notikumiem no 6. jūnija, bet uz teātra izrādēm no 13. jūnija. Biļetes būs pieejamas arī visās festivāla norises vietās.